

Datum: 20 januari 2005
Publicatie in: Trouw
Titel: Mozaïek van Dekker is funest voor natuur
Auteur: R. Balk en G. van der Vliet
verschijnt: 6 X per week
Oplage: 116.000 (bereik: 356.000)
Landelijk

Mozaïek van Dekker is funest voor natuur

Juist door versnippering van het landschap, door minister Dekker zo mooi 'mozaïek' genoemd, kunnen planten en dieren niet overleven. En komen er niet juist meer bakstenen in groen gebied als de rijksoverheid zich terugtrekt?

NOTA RUIMTE

Aan de vooravond van het Tweede Kamerdebat over de Nota Ruimte neemt minister Dekker alvast positie in: 'Ons mooie land wordt heus niet volgebouwd'.

Nederland als een mozaïek, is de gedachte. Op het eerste gezicht lijkt dit een aantrekkelijk idee maar bij nader inzien is het een serieuze bedreiging voor de groene ruimte.

'Het is een verrijking als ons land een mozaïek wordt van de 'Twaalf Verenigde Nederlanden' in een nationaal en Europees patroon van natuurgebieden, cultuurlandschappen, rivieren en transportbanen', schrijft Dekker in Trouw (15 januari). Als vanzelf rijst het beeld van een poëtisch landschap, vol harmonie en lieflijke taferelen. Maar wie goed om zich heen kijkt ziet een ander beeld werkelijkheid worden. Nu door het vertrek van de boeren verrommeling van het landschap toeslaat, roept Dekker het grote publiek op om rustig te gaan slapen: 'Ons land wordt heus niet volgebouwd'. De invulling die de minister geeft aan de Nota Ruimte vraagt om repliek op ten minste twee punten.

In de eerste plaats is de mozaïekgedachte funest voor de natuur. Een bon: te mengeling van een groot aantal kleine stukjes staak haaks op de idee achter de Ecologische Hoofdstructuur, het snoer van aaneengesloten natuurgebieden in ons land waar Nederland sinds 1975 aan werkt. De Ecologische Hoofdstructuur is bedoeld om versnippering juist tegen te gaan. Door versnippering kunnen planten en dieren niet migreren naar naastgelegen natuurgebieden en zijn daardoor ten dode opgeschreven. Robuuste aaneengesloten natuurgebieden doet het aantal levensvatbare ecosystemen toenemen en daarmee de overlevingskans voor plant en dier.

Wageningse wetenschappers en natuurbeleidsmakers weten op dit vlak van de hoed en de rand. Blijkbaar heeft minister Dekker haar oor onvoldoende bij hen te luisteren gelegd. Vrijwel direct noemt ze schuiven met de grenzen van de Ecologische Hoofdstructuur als oplossing om aan de vraag naar meer ruimte voor een lommerrijke woonomgeving tegemoet te komen.

Daarnaast is de stelling dat de plannen in de Nota Ruimte uiteindelijk ook het groene landschap open houden onbewezen. De Nota wil meer ruimte bieden voor ontwikkeling in het belang van burgers, bedrijfsleven en groen, onder aanvoerderschap van provincies en gemeenten. Dekker verwijt critici die bang zijn voor volgebouwde landschappen in de toekomst angsthazerij. Minder Haagse bedilzucht en nieuwe regels voor ruimtelijke ordening en grondbeleid moeten verstening van het landschap tegengaan. Provincies en gemeenten weten als geen ander wat speelt in de regio. Maar zij moeten wel de middelen en instrumenten hebben om hier slagvaardig op in te spelen.

Vooralsnog trekt het rijk zich terug uit groen buiten de Ecologische Hoofdstructuur. Provincies en gemeenten zullen dus zelf moeten zorgen voor een open agrarisch cultuurlandschap in de regio of voor bosaanleg rondom de stad, ook in financiële zin.

De vraag is of de terugtrekkende bewegingen van het rijk voor groen tezamen met meer ruimte voor economische ontwikkeling niet een ongelijke strijd tussen 'rood' en 'groen' in de hand werkt? Gemeenten verdienen per slot van rekening aan woningbouw en aanleg van bedrijventerreinen; groenaanleg is voor hen een kostenpost.

Daarbij komt dat de instrumenten die Dekker de centrale overheden meegeeft nog onvoldoende een actief natuur- en landschapsbeleid van onderop mogelijk maken. Met de toenemende druk op de ruimte zijn voor de groene inrichting meer handvatten nodig. Zo is een grondexploitatie-regeling op regionale schaal nodig, zodat opbrengsten uit woongebieden en bedrijventerreinen tot ver in regio groen opleveren. En het is bijvoorbeeld nog steeds niet mogelijk om voor de aanleg van natuur tot onteigening over te gaan.

De Ecologische Hoofdstructuur en een vitaal platteland staan hoog op de kabinetsagenda. De geloofwaardigheid van het kabinet komt in het geding als verdere versnippering van natuurgebieden en een ongebreidelde toename van bakstenen in het landelijk gebied onvermijdelijk zijn. Hopelijk brengt de Tweede Kamer deze boodschap aan de minister over.

*Roelof Balk en Gertine van der Vliet zijn werkzaam bij de stichting Groenfonds, dat projecten in de Ecologische Hoofdstructuur en daarbuiten financiert.